

Ter onderbouwing van uw verzoek heeft u meegezonden het rapport "Planbeschrijving Verbetering gezette steenbekleding Voorhaven Hansweert" van het Projectbureau Zeeweringen en het rapport "Passende beoordeling in kader Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn van een dijkverbeteringstraject langs de Westerschelde, dijktraject Zuidelijke Voorhaven Hansweert, gemeente Reimerswaal" van Bureau Waardenburg b.v.

3. Beschrijving van de ingreep

Het uit te voeren werk bestaat in hoofdzaak uit:

- het maken van een werkstrook onder langs de dijk, met een maximale breedte van 15 meter,
- het overlagen van de havendammen met breuksteen en ingegoten gietasfalt, waarbij een gedeelte wordt uitgevoerd met 'schone koppen',
- het vervangen van de dijkbekleding op de havendijken door (eco)betonzuilen of gekantelde vlakke betonblokken dan wel Haringmanblokken,
- het waar nodig vervangen van de aanwezige teenconstructie en kreukelberm,
- het waar nodig ontgraven dan wel aanvullen van het talud met klei,
- het plaatselijk aanbrengen van lagen fosforslakken, afgewerkt met asfaltbeton t.b.v. onderhoudswegen, blusplateaus en bij de radarpost.

4. Beschrijving van de kwalificerende waarden en instandhoudingsdoelstellingen

4.1. Naam Natuurmonument

De Westerschelde betreft het Nederlandse deel van het estuarium van de Schelde. Het is de enige zeetak in de Delta waar nu nog sprake is van een estuarium. Het betreft een zeer dynamisch gebied, mede door de trechtersvorm ervan, waarin het getijverschil erg groot wordt. Het estuarium bestaat uit diepe en ondiepe wateren, zand- en slikplaten en schorren. Onder de schorren langs de Westerschelde bevindt zich het grootste schorregebied van ons land: het Verdrongen Land van Saeftinghe. Door het grote getijverschil bevat 'Saeftinghe' zeer hoge oevers en brede geulen waarmee het ook het meest indrukwekkende schor in Nederland kan worden genoemd. Naar het westen, buitengaats van de lijn Vlissingen-Breskens, omvat het Natura 2000-gebied de open zee met onder meer de Vlakte van de Raan, een ondiepe zandbank en aan de kust de verzande slufte van de Verdrongen Zwarte Polder. Binnen het estuarium bevindt zich een tweede duingebied, de Kaloot, die ontstaan is op een grote zandplaat die direct voor de wind lag. Aan de zuidkant omvat het gebied tenslotte de inlaag Hoofdplaat.

De Westerschelde is een zeer belangrijk broedgebied voor kustbroedvogels van kale, schelpenrijke, zandplaten (bontbekplevier, strandplevier, grote stern, visdief en dwergstern) en broedvogels van schaars begroeide terreinen langs de kust (kluut, zwartkopmeeuw, kleine mantelmeeuw). Ook voor trekvogels is het gebied belangrijk, met een duidelijke tweedeling:

A) vogels die vooral kweldergebieden gebruiken zoals grondeleenden en ganzen, maar ook viseters als lepelaar en kleine zilverreiger, meestal sterk geconcentreerd in Saeftinghe. Met name voor grauwe gans en pijlstaart is dit gebied bijzonder belangrijk, voor de grauwe gans is dit het belangrijkste concentratiegebied in Nederland.

B) Vogels van de intergetijdegebieden. Voor steltlopers komt de Westerschelde in Nederland op de derde plaats, na Waddenzee en Oosterschelde, waarbij de Hooge Platen als hoogwatervluchtplaats een prominente positie inneemt. Van relatief groot belang is het gebied voor bontbekplevier, drieteenstrandloper en bonte strandloper, voor welke de Westerschelde belangrijker is dan de Oosterschelde. Voor de Strandplevier is de Westerschelde het belangrijkste gebied in Nederland.

4.2. Instandhoudingsdoelstellingen

In 2000 zijn delen van de Westerschelde krachtens de richtlijn inzake het behoud van de Vogelstand (79/409/EEG) aangewezen als speciale beschermingszone.

In 2003 is de gehele Westerschelde overeenkomstig artikel 4, lid 1 van de Habitatrichtlijn aangemeld als speciale beschermingszone. Op 7 december 2004 heeft de Europese Commissie de communautaire lijst vastgesteld.

Volgens de Natura 2000 database is het gebied Westerschelde aangemeld voor de habitattypen:

- H1130 Estuaria
- H1310 Zilte pioniersbegroeiingen
- H1320 Slijkgraslanden
- H1330 Schorren en zilte graslanden
- H2110 Embryonale duinen
- H2120 Witte duinen
- H2160 Duindoornstruwelen
- H2190 Vochtige duinvalleien

voor de habitatsoorten:

- H1014 Nauwe korfslak
- H1095 Zeeprrik
- H1099 Rivierprrik
- H1103 Fint
- H1365 Zeehond
- H1903 Groenknolorchis

en voor de vogelsoorten:

- A005 Fuut – n(iet broedvogel)
- A026 Kleine zilverreiger – n

Ter onderbouwing van uw verzoek heeft u meegezonden het rapport "Planbeschrijving Verbetering gezette steenbekleding Voorhaven Hansweert" van het Projectbureau Zeeweringen en het rapport "Passende beoordeling in kader Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn van een dijkverbeteringstraject langs de Westerschelde, dijktraject Zuidelijke Voorhaven Hansweert, gemeente Reimerswaal" van Bureau Waardenburg b.v.

3. Beschrijving van de ingreep

Het uit te voeren werk bestaat in hoofdzaak uit:

- het maken van een werkstrook onder langs de dijk, met een maximale breedte van 15 meter,
- het overlagen van de havendammen met breuksteen en ingegoten gietasfalt, waarbij een gedeelte wordt uitgevoerd met 'schone koppen',
- het vervangen van de dijkbekleding op de havendijken door (eco)betonzuilen of gekantelde vlakke betonblokken dan wel Haringmanblokken,
- het waar nodig vervangen van de aanwezige teenconstructie en kreukelberm,
- het waar nodig ontgraven dan wel aanvullen van het talud met klei,
- het plaatselijk aanbrengen van lagen fosforslakken, afgewerkt met asfaltbeton t.b.v. onderhoudswegen, blusplateaus en bij de radarpost.

4. Beschrijving van de kwalificerende waarden en instandhoudingsdoelstellingen

4.1. Naam Natuurmonument

De Westerschelde betreft het Nederlandse deel van het estuarium van de Schelde. Het is de enige zeetak in de Delta waar nu nog sprake is van een estuarium. Het betreft een zeer dynamisch gebied, mede door de trechtervorm ervan, waarin het getijverschil erg groot wordt. Het estuarium bestaat uit diepe en ondiepe wateren, zand- en slikplaten en schorren. Onder de schorren langs de Westerschelde bevindt zich het grootste schorregebied van ons land: het Verdrongen Land van Saeftinghe. Door het grote getijverschil bevat 'Saeftinghe' zeer hoge oeverwallen en brede geulen waarmee het ook het meest indrukwekkende schor in Nederland kan worden genoemd. Naar het westen, buitengaats van de lijn Vlissingen-Breskens, omvat het Natura 2000-gebied de open zee met onder meer de Vlake van de Raan, een ondiepe zandbank en aan de kust de verzande sluffer van de Verdrongen Zwarte Polder. Binnen het estuarium bevindt zich een tweede duingebied, de Kaloot, die ontstaan is op een grote zandplaat die direct voor de wind lag. Aan de zuidkant omvat het gebied tenslotte de inlaag Hoofdplaat.

De Westerschelde is een zeer belangrijk broedgebied voor kustbroedvogels van kale, schelpenrijke, zandplaten (bontbekplevier, strandplevier, grote stern, visdief en dwergstern) en broedvogels van schaars begroeide terreinen langs de kust (kluut, zwartkopmeeuw, kleine mantelmeeuw). Ook voor trekvogels is het gebied belangrijk, met een duidelijke tweedeling:

A) vogels die vooral kweldergebieden gebruiken zoals grondeleenden en ganzen, maar ook viseters als lepelaar en kleine zilverreiger, meestal sterk geconcentreerd in Saeftinghe. Met name voor grauwe gans en pijlstaart is dit gebied bijzonder belangrijk, voor de grauwe gans is dit het belangrijkste concentratiegebied in Nederland.

B) Vogels van de intergetijdegebieden. Voor steltlopers komt de Westerschelde in Nederland op de derde plaats, na Waddenzee en Oosterschelde, waarbij de Hooge Platen als hoogwatervluchtplaats een prominente positie inneemt. Van relatief groot belang is het gebied voor bontbekplevier, drieteenstrandloper en bonte strandloper, voor welke de Westerschelde belangrijker is dan de Oosterschelde. Voor de Strandplevier is de Westerschelde het belangrijkste gebied in Nederland.

4.2. Instandhoudingsdoelstellingen

In 2000 zijn delen van de Westerschelde krachtens de richtlijn inzake het behoud van de Vogelstand (79/409/EEG) aangewezen als speciale beschermingszone.

In 2003 is de gehele Westerschelde overeenkomstig artikel 4, lid 1 van de Habitatrichtlijn aangemeld als speciale beschermingszone. Op 7 december 2004 heeft de Europese Commissie de communautaire lijst vastgesteld.

Volgens de Natura 2000 database is het gebied Westerschelde aangemeld voor de habitattypen:

- H1130 Estuaria
- H1310 Zilte pioniersbegroeiingen
- H1320 Slijkgraslanden
- H1330 Schorren en zilte graslanden
- H2110 Embryonale duinen
- H2120 Witte duinen
- H2160 Duindoornstruwelen
- H2190 Vochtige duinvalleien

voor de habitatsoorten:

- H1014 Nauwe korfslak
- H1095 Zeeprk
- H1099 Rivierprk
- H1103 Fint
- H1365 Zeehond
- H1903 Groenknolorchis

en voor de vogelsoorten:

- A005 Fuut – n(iet broedvogel)
- A026 Kleine zilverreiger – n

- A034 Lepelaar – n
- A037 Kleine zwaan – n
- A041 Kolgans – n
- A043 Grauwe gans – n
- A048 Bergeend – n
- A050 Smient – n
- A051 Krakeend – n
- A052 Wintertaling – n
- A053 Wilde eend- n
- A054 Pijlstaart – n
- A056 Slobeend – n
- A069 Middelste zaagbek – n
- A081 Bruine kiekendief – n
- A103 Slechtvalk – n
- A130 Scholekster – n
- A132 Kluut – n
- A137 Bontbekplevier - b(roedvogel),n
- A138 Strandplevier – b,n
- A140 Goudplevier – n
- A141 Zilverplevier – n
- A143 Kanoet – n
- A144 Drieteenstrandloper – n
- A149 Bonte strandloper – n
- A157 Rosse grutto – n
- A160 Wulp – n
- A161 Zwarte ruitier – n
- A162 Tureluur – n
- A169 Steenloper – n
- A176 Zwartkopmeeuw – b
- A183 Kleine mantelmeeuw – b
- A191 Grote stern – b
- A193 Visdief – b
- A195 Dwergstern – b
- A272 Blauwborst – b

Er is voorgesteld de database aan te vullen met:

- H1110 Permanent overstroomde zandbanken en een voorstel uit de database te verwijderen:
- H1140 Slik- en zandplaten
- A119 Porseleinhoen

In het Natuurprogramma Westerschelde worden opgaven voor het Natura 2000-gebied Westerschelde genoemd.

Voor de Westerschelde zijn de kernopgaven, het behouden en ontwikkelen van de natuurkwaliteit vooral gelegen in:

- de kwaliteit als estuariagebied (ruimte en balans laagdynamische/hoogdynamische delen);
- het voortplantingshabitat dat de permanente droge zandplaten en stranden bieden voor kustbroedvogels;
- de diversiteit van schorren en kwelders;
- de binnendijkse brakke gebieden (voor specifieke vogelfuncties en brakke ruigten)

Totdat de instandhoudingsdoelstellingen definitief zijn vastgesteld beschouwen wij het onderstaande beleid als toetsingskader voor de vergunningaanvraag.

5. Wettelijk kader

Per 1 oktober 2005 zijn een aantal artikelen uit de Natuurbeschermingswet 1998 alsmede de Wet van 20 januari 2005 tot wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen in werking getreden.

Artikel 10a, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 bepaalt dat Onze Minister gebieden aanwijst ter uitvoering van richtlijn (EEG) nr. 79/409 en richtlijn (EEG) nr. 92/43.

Het tweede lid van artikel 10a bepaalt dat een besluit als bedoeld in het eerste lid, de instandhoudingsdoelstelling voor het gebied bevat. Tot de instandhoudingsdoelstelling behoren in ieder geval:

- a. de doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van de leefgebieden, voorzover vereist ingevolge richtlijn (EEG) nr. 79/409 of
- b. de doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van de natuurlijke habitats of populaties in het wild levende dier- en plantensoorten voorzover vereist ingevolge richtlijn (EEG) nr. 92/43.

In het derde lid van artikel 10a is aangegeven dat de instandhoudingsdoelstelling, bedoeld in het tweede lid, mede betrekking kan hebben op doelstellingen ten aanzien van het behoud, het herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied, anders dan vereist ingevolge de richtlijnen, bedoeld in het tweede lid.

Op grond van artikel 19d, eerste lid, is het verboden zonder vergunning, of in strijd met aan die vergunning verbonden voorschriften of beperkingen, van Gedeputeerde Staten of, ten aanzien van projecten of andere handelingen als bedoeld in het derde lid, van Onze Minister, projecten of andere handelingen te realiseren onderscheidenlijk te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstelling de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een op grond van artikel 10a, eerste lid, aangewezen gebied of een gebied waarvan de aanwijzing als zodanig in overweging is genomen als bedoeld in artikel 12, derde lid, kunnen verslechteren of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Volgens artikel 19e houden Gedeputeerde staten bij het verlenen van een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, rekening:

- a. met de gevolgen die een project of andere handeling, waarop de vergunningaanvraag betrekking heeft, gelet op de instandhoudingsdoelstelling kan hebben voor een op grond van artikel 10a, eerste lid, aangewezen gebied of het gebied waarvan de aanwijzing als zodanig in overweging is genomen als bedoeld in artikel 12, derde lid, en
- b. met een op grond van artikel 19a of artikel 19b vastgesteld beheersplan.

Artikel 19f bepaalt dat voor nieuwe projecten of andere handelingen waarover Gedeputeerde Staten een besluit op een aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, nemen, en die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een op grond van artikel 10a, eerste lid, of het gebied waarvan de aanwijzing als zodanig in overweging is genomen als bedoeld in artikel 12, derde lid, maar die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of handelingen significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, de initiatiefnemer alvorens Gedeputeerde Staten een besluit nemen, een passende beoordeling maakt van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling van dat gebied.

Artikel 19g, eerste lid, geeft aan dat een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, slechts kan worden verleend indien Gedeputeerde Staten uit de passende beoordeling, bedoeld in artikel 19f, eerste lid, zich ervan hebben verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied niet zullen worden aangetast.

Volgens artikel 19i, eerste lid, neemt een ieder voldoende zorg in acht voor de instandhouding van een gebied aangewezen op grond van artikel 10, eerste lid, artikel 10a, eerste lid of waarvan de aanwijzing als zodanig in overweging is genomen als bedoeld in artikel 12.

De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, voor zover het een gebied betreft, aangewezen op grond van artikel 10a, eerste lid, dan wel gelet op de wezenlijke kenmerken van een gebied, aangewezen op grond van artikel 10, eerste lid, nadelige gevolgen voor het gebied, bedoeld in het eerste lid, kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijke handelingen achterwege te laten, dan wel, indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Volgens artikel V, eerste lid, van de Wet van 20 januari 2005 tot wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen, gelden de besluiten van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit tot aanwijzing van Vogelrichtlijngebieden als besluiten als bedoeld in artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998.

6. Beleid

Delen van de Westerschelde zijn door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit bij besluit van 24 maart 2000 (nr. N/2000/330) krachtens de Vogelrichtlijn aangewezen als speciale beschermingszone. In 2003 is de Westerschelde door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit overeenkomstig artikel 4, lid 1 van de Habitatrictlijn bij de Europese Commissie aangemeld als speciale beschermingszone. Op grond van het bepaalde in artikel V, eerste lid, van de Wet van 20 januari 2005 tot wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen, dient de Westerschelde aangemerkt te worden als Natura 2000-gebied (artikel 10a Natuurbeschermingswet 1998).

In 1991 is voor het gebied het Beleidsplan Westerschelde vastgesteld. In de hoofddoelstelling worden economische ontwikkelingsmogelijkheden gekoppeld aan een situatie waarbij natuurfuncties gehandhaafd en kunnen worden hersteld en potentiële natuurwaarden kunnen worden ontwikkeld. Het belang van de waterkering dient daarbij te worden gewaarborgd. De dijken met de bijbehorende vooroeververdedigingen, inclusief de compartimenteringsdammen, hebben primair een waterstaatkundige functie. Het normale onderhoud en beheer aan deze waterstaatswerken kan zonder beperking doorgang vinden. De dijken en dammen zijn echter ook van betekenis voor de natuurfunctie. De harde substraten bezitten een zeer rijke onderwaterflora en -fauna. Naast de handhaving van de goede waterkwaliteit als essentiële voorwaarde is het beheer van de steenglooiingen bepalend voor het voortbestaan van deze levensgemeenschappen. Bij de keuze van materialen en uitvoeringswijze van onderhoud en aanpassings- of herstelwerkzaamheden dienen deze aspecten in de afweging te worden betrokken.

De in 2001 door Nederland en Vlaanderen gezamenlijk opgestelde Lange termijnvisie voor het Schelde-estuarium stelt instandhouding van de fysieke systeemkenmerken van het estuarium als uitgangspunt voor

Volgens artikel 19e houden Gedeputeerde staten bij het verlenen van een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, rekening:

- a. met de gevolgen die een project of andere handeling, waarop de vergunningaanvraag betrekking heeft, gelet op de instandhoudingsdoelstelling kan hebben voor een op grond van artikel 10a, eerste lid, aangewezen gebied of het gebied waarvan de aanwijzing als zodanig in overweging is genomen als bedoeld in artikel 12, derde lid, en
- b. met een op grond van artikel 19a of artikel 19b vastgesteld beheersplan.

Artikel 19f bepaalt dat voor nieuwe projecten of andere handelingen waarover Gedeputeerde Staten een besluit op een aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, nemen, en die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een op grond van artikel 10a, eerste lid, of het gebied waarvan de aanwijzing als zodanig in overweging is genomen als bedoeld in artikel 12, derde lid, maar die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of handelingen significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, de initiatiefnemer alvorens Gedeputeerde Staten een besluit nemen, een passende beoordeling maakt van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling van dat gebied.

Artikel 19g, eerste lid, geeft aan dat een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, slechts kan worden verleend indien Gedeputeerde Staten uit de passende beoordeling, bedoeld in artikel 19f, eerste lid, zich ervan hebben verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied niet zullen worden aangetast.

Volgens artikel 19i, eerste lid, neemt een ieder voldoende zorg in acht voor de instandhouding van een gebied aangewezen op grond van artikel 10, eerste lid, artikel 10a, eerste lid of waarvan de aanwijzing als zodanig in overweging is genomen als bedoeld in artikel 12.

De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, voor zover het een gebied betreft, aangewezen op grond van artikel 10a, eerste lid, dan wel gelet op de wezenlijke kenmerken van een gebied, aangewezen op grond van artikel 10, eerste lid, nadelige gevolgen voor het gebied, bedoeld in het eerste lid, kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijke handelingen achterwege te laten, dan wel, indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Volgens artikel V, eerste lid, van de Wet van 20 januari 2005 tot wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen, gelden de besluiten van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit tot aanwijzing van Vogelrichtlijngebieden als besluiten als bedoeld in artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998.

6. Beleid

Delen van de Westerschelde zijn door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit bij besluit van 24 maart 2000 (nr. N/2000/330) krachtens de Vogelrichtlijn aangewezen als speciale beschermingszone.

In 2003 is de Westerschelde door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit overeenkomstig artikel 4, lid 1 van de Habitatrictlijn bij de Europese Commissie aangemeld als speciale beschermingszone. Op grond van het bepaalde in artikel V, eerste lid, van de Wet van 20 januari 2005 tot wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen, dient de Westerschelde aangemerkt te worden als Natura 2000-gebied (artikel 10a Natuurbeschermingswet 1998).

In 1991 is voor het gebied het Beleidsplan Westerschelde vastgesteld. In de hoofddoelstelling worden economische ontwikkelingsmogelijkheden gekoppeld aan een situatie waarbij natuurfuncties gehandhaafd en kunnen worden hersteld en potentiële natuurwaarden kunnen worden ontwikkeld. Het belang van de waterkering dient daarbij te worden gewaarborgd. De dijken met de bijbehorende vooroeververdedigingen, inclusief de compartimenteringsdammen, hebben primair een waterstaatkundige functie. Het normale onderhoud en beheer aan deze waterstaatswerken kan zonder beperking doorgang vinden. De dijken en dammen zijn echter ook van betekenis voor de natuurfunctie. De harde substraten bezitten een zeer rijke onderwaterflora en -fauna. Naast de handhaving van de goede waterkwaliteit als essentiële voorwaarde is het beheer van de steenglooingen bepalend voor het voortbestaan van deze levensgemeenschappen. Bij de keuze van materialen en uitvoeringswijze van onderhoud en aanpassings- of herstelwerkzaamheden dienen deze aspecten in de afweging te worden betrokken.

De in 2001 door Nederland en Vlaanderen gezamenlijk opgestelde Lange termijnvisie voor het Schelde-estuarium stelt instandhouding van de fysieke systeemkenmerken van het estuarium als uitgangspunt voor

beheer en beleid. In de nadere uitwerking 'Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium' zijn voor het gebied grenzend aan de Voorhaven Hansweert geen maatregelen voorzien.

In het op 15 september 2005 uitgebrachte Natuurprogramma Westerschelde heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit kernopgaven en voorlopige doelstellingen voor het Natura 2000-gebied Westerschelde vastgesteld. Als kernopgaven voor de Westerschelde en Saeftinge geldt dat de het behouden en ontwikkelen van de natuurkwaliteit vooral gelegen is in:

- de kwaliteit als estuaria-gebied (ruimte en balans laagdynamische/hoogdynamische delen);
- het voortplantingshabitat dat de permanente droge zandplaten en stranden bieden voor kustbroedvogels;
- de diversiteit van schorren en kwelders;
- de binnendijkse brakke gebieden (voor specifieke vogelfuncties en brakke ruigten).

De kernopgaven zijn nader vertaald in algemene instandhoudingsdoelen en doelen per habitatype en soort.

In december heeft het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ambtelijke concepten van zgn. gebiedendocumenten voor de verschillende Natura 2000-gebieden, waaronder de Westerschelde, aan overheden en maatschappelijke organisaties voor commentaar voorgelegd. Dit document zal naast het Natuurprogramma Westerschelde in de overwegingen bij de aangevraagde vergunning worden betrokken.

7. Advisering en inspraak

Een afschrift van uw verzoek is verzonden naar de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en het college van Burgemeesters en Wethouders van de gemeente Reimerswaal. Daarnaast heb ik ten aanzien van uw verzoek de Zeeuwse Milieufederatie en Vogelbescherming Nederland in de gelegenheid gesteld een zienswijze ten aanzien van uw verzoek naar voren te brengen.

Hiertoe is een ontwerpbesluit toegezonden.

Er zijn geen reacties naar aanleiding van het ontwerpbesluit ontvangen.

8. Overwegingen

Ten aanzien van uw verzoek heb ik het volgende overwogen.

De aanvraag dient te worden getoetst aan de uitgangspunten van de Natuurbeschermingswet 1998 en aan het hierboven beschreven beleid. Door deze instrumenten gezamenlijk ontstaat een beschermingskader voor de wezenlijke kenmerken van de waarden van de betrokken Natura 2000-gebied Westerschelde. Omdat de instandhoudingsdoelen nog niet definitief zijn vastgesteld zullen de gevolgen voor de habitat- en vogelwaarden in de speciale beschermingszone worden beoordeeld op basis van het aanwijzingsbesluit voor het Vogelrichtlijngebied, het in september 2005 verschenen Natuurprogramma Westerschelde en het in december 2005 door het ministerie van LNV uitgebrachte (concept-)gebiedendocument voor de Westerschelde.

8.1. Passende beoordeling

Op 7 september 2004 heeft het Europees Hof van Justitie (hierna: Hof) uitspraak gedaan op het verzoek om een prejudiciële beslissing betreffende de uitleg van artikel 6 van richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna, de Habitatrichtlijn. Overwegingen uit het arrest van het Hof maken duidelijk dat, indien een plan of project geen significante gevolgen heeft voor een gebied, het maken van een passende beoordeling niet nodig is. Het Hof geeft in relatie tot artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn in haar uitspraak van 7 september 2004 de mogelijkheid weer dat een plan of project gevolgen voor de relevante specifieke instandhoudingsdoelstellingen kan meebrengen, zonder dat dit ook direct significante effecten op deze specifieke instandhoudingsdoelstellingen zal (kunnen) sorteren.

Bij het vervangen van de huidige dijkbekleding is er sprake is van een ingreep in het natuurlijk milieu. De werkzaamheden houden niet direct verband met het beheer en zijn ook niet nodig voor het beheer van het Natura 2000-gebied. In het bij de aanvraag gevoegde rapport van Bureau Waardenburg wordt geconstateerd dat de uit te voeren werken mogelijk significante gevolgen kunnen hebben voor het betrokken gebied en dat een passende beoordeling uitgevoerd moet worden om dit vast te stellen. In het bedoelde rapport is deze passende beoordeling opgenomen; hierin worden de versturende effecten op de natuurlijke waarden van het gebied en de mogelijke gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen beschreven.

De aanvraag heeft betrekking op het versterken van een dijktraject langs de Voorhaven van het sluiscomplex aan de monding van het Kanaal door Zuid-Beveland.

De wens tot het uitvoeren van werkzaamheden om de met steen beklede delen van het buitentalud van de dijk te verbeteren en te laten voldoen aan de veiligheidsnormen kunnen wij onderschrijven.

De bij de aanvraag gevoegde 'Planbeschrijving Verbetering gezette steenbekleding Voorhaven Hansweert' bevat, tezamen met de meegezonden 'Passende beoordeling in kader Vogelrichtlijn en Habitatrictlijn van een dijkverbeteringsproject langs de Westerschelde', naar mijn mening alle relevante informatie voor de beoordeling van deze aanvraag. De planbeschrijving is een samenvatting van het technisch ontwerp en andere studies. Deze geeft aan wat de bedoeling is, hoe en wanneer het werk wordt uitgevoerd, welke gevolgen het werk heeft op de omgeving in de ruimste zin van het woord en hoe wordt omgegaan met de eventuele gevolgen van de werkzaamheden.

In de habitattoets van Bureau Waardenburg wordt aangegeven dat de uit te voeren werken geen permanente effecten op het Natura 2000-gebied hebben; gedurende de uitvoering zullen de werkzaamheden wel tijdelijke effecten met zich meebrengen voor vogels die gebruik maken van het dijktraject en de directe omgeving.

De significantie van effecten op vogels wordt kwantitatief bepaald, waarbij bezien wordt welk deel van de in de Westerschelde voorkomende populaties al dan niet tijdelijk wordt verstoord. Uitgangspunt daarbij zijn de aantallen voor de Westerschelde volgens het SOVON-rapport "Belangrijke Vogelgebieden in Nederland" (Van Roomen et al; 2000).

8.1.1 Effecten op de functie van het gebied als hoogwatervluchtplaats (hvp)

Binnen de Voorhaven zijn geen plaatsen waar vogels kunnen overtijen. De Westnol (westelijke havendam van de voormalige scheepswerf ten westen van het dijktraject) wordt incidenteel (vermoedelijk bij verstoring elders) gebruikt door grote aantallen overtijende vogels. Verder worden het tussen de werf en de Voorhaven gelegen slibdepot en de daarin voorkomende plasjes en de Oostnol (de binnen het werk gelegen havendam) in beperkte mate door overtijende vogels gebruikt.

Met name in november en december komt de bonte strandloper in aantallen van meer dan duizend op de Westnol voor; in maart en september komen tot meer dan 100 drieteenstrandlopers op de Westnol voor. Verstoring van deze vogels kan met name optreden door transport naar en gebruik van een in te richten opslagterrein in het noordoostelijk deel van het slibdepot. Omdat de afstand van de Voorhaven tot de punt van de Westnol, waar de vogels overtijen meer dan 250 meter bedraagt is de kans op verstoring minimaal en worden geen significante effecten verwacht.

8.1.2 Effecten op de functie van het gebied als foerageergebied

Geschikte foerageergebieden in de omgeving van het dijktraject zijn de slikken bij de voormalige scheepswerf westelijk van het dijktraject, het kort droogvallend stukje slik oostelijk van de havendam en de plasjes op het slibdepot. Bij de scheepswerf en het slibdepot komen tot maximaal 125 watervogels foerageren en bij de havendam gaat het om maximaal 25 vogels. Gelet op de afstand van het slik bij de scheepswerf tot het dijktraject, de geringe aantallen bij de havendam en de uitwijkmogelijkheden naar slik in de omgeving worden geen significante effecten verwacht.

8.1.3 Effecten op de functie van het gebied als broedgebied

In het verleden hebben op het voormalig slibdepot enkele paren visdief gebroed; door vegetatiesuccessie is dit gebied hiervoor niet meer geschikt. Ook elders in de omgeving van het dijktraject ontbreken geschikte broedplaatsen voor watervogels. Van de werkzaamheden is dan ook geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van de voor de Westerschelde kwalificerende broedvogels te verwachten.

8.1.4 Effecten op onderwaterflora- en fauna

De te verbeteren dijken en dammen grenzen maar voor een klein deel aan de speciale beschermingszone Westerschelde. Voor het aanbrengen van een nieuwe dijkbekleding worden de huidige natuurwaarden op de dijkglooiing vernietigd. In een periode van enkele jaren zal de natuur op de nieuwe bekledingen zich echter weer ontwikkelen. Deze ontwikkeling wordt mede beïnvloed door het bekledingstype. Door middel van een alternatievenonderzoek, opgenomen in de planbeschrijving, is aandacht besteed aan verschillende te gebruiken bekledingstypen. Bij het gekozen alternatief wordt de milieubelasting zoveel mogelijk beperkt door bestaande materialen maximaal te hergebruiken; de natuurwaarden op de glooiing kunnen zich hierbij volledig herstellen.

8.1.5 Effecten op planten

Omdat ter plaatse van de Voorhaven in Hansweert geen schor aanwezig is ontbreekt een plantenbegroeiing vrijwel volledig; de voor de Westerschelde kwalificerende groenknolorchis komt in het projectgebied niet voor.

8.1.6 Effecten op fauna (exclusief vogels)

Overige soorten waarvoor de Westerschelde als Habitatrictlijngebied is aangemeld zijn rivierprik, zeeprik en gewone zeehond. Deze soorten komen in de omgeving van het projectgebied niet voor.

Op het voormalig slibdepot komt de rugstreeppad voor; door ingebruikname van een deel van het depot als opslagplaats kunnen vaste rust- of verblijfplaatsen van die soort verloren gaan en exemplaren verstoord

De bij de aanvraag gevoegde 'Planbeschrijving Verbetering gezette steenbekleding Voorhaven Hansweert' bevat, tezamen met de meegezonden 'Passende beoordeling in kader Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn van een dijkverbeteringsproject langs de Westerschelde', naar mijn mening alle relevante informatie voor de beoordeling van deze aanvraag. De planbeschrijving is een samenvatting van het technisch ontwerp en andere studies. Deze geeft aan wat de bedoeling is, hoe en wanneer het werk wordt uitgevoerd, welke gevolgen het werk heeft op de omgeving in de ruimste zin van het woord en hoe wordt omgegaan met de eventuele gevolgen van de werkzaamheden.

In de habitattoets van Bureau Waardenburg wordt aangegeven dat de uit te voeren werken geen permanente effecten op het Natura 2000-gebied hebben; gedurende de uitvoering zullen de werkzaamheden wel tijdelijke effecten met zich meebrengen voor vogels die gebruik maken van het dijktraject en de directe omgeving.

De significantie van effecten op vogels wordt kwantitatief bepaald, waarbij bezien wordt welk deel van de in de Westerschelde voorkomende populaties al dan niet tijdelijk wordt verstoord. Uitgangspunt daarbij zijn de aantallen voor de Westerschelde volgens het SOVON-rapport "Belangrijke Vogelgebieden in Nederland" (Van Roomen et al; 2000).

8.1.1 Effecten op de functie van het gebied als hoogwatervluchtplaats (hvp)

Binnen de Voorhaven zijn geen plaatsen waar vogels kunnen overtijen. De Westnol (westelijke havendam van de voormalige scheepswerf ten westen van het dijktraject) wordt incidenteel (vermoedelijk bij verstoring elders) gebruikt door grote aantallen overtijende vogels. Verder worden het tussen de werf en de Voorhaven gelegen slibdepot en de daarin voorkomende plasjes en de Oostnol (de binnen het werk gelegen havendam) in beperkte mate door overtijende vogels gebruikt.

Met name in november en december komt de bonte strandloper in aantallen van meer dan duizend op de Westnol voor; in maart en september komen tot meer dan 100 drieteenstrandlopers op de Westnol voor. Verstoring van deze vogels kan met name optreden door transport naar en gebruik van een in te richten opslagterrein in het noordoostelijk deel van het slibdepot. Omdat de afstand van de Voorhaven tot de punt van de Westnol, waar de vogels overtijen meer dan 250 meter bedraagt is de kans op verstoring minimaal en worden geen significante effecten verwacht.

8.1.2 Effecten op de functie van het gebied als foerageergebied

Geschikte foerageergebieden in de omgeving van het dijktraject zijn de slikken bij de voormalige scheepswerf westelijk van het dijktraject, het kort droogvallend stukje slik oostelijk van de havendam en de plasjes op het slibdepot. Bij de scheepswerf en het slibdepot komen tot maximaal 125 watervogels foerageren en bij de havendam gaat het om maximaal 25 vogels. Gelet op de afstand van het slik bij de scheepswerf tot het dijktraject, de geringe aantallen bij de havendam en de uitwijkmogelijkheden naar slik in de omgeving worden geen significante effecten verwacht.

8.1.3 Effecten op de functie van het gebied als broedgebied

In het verleden hebben op het voormalig slibdepot enkele paren visdief gebroed; door vegetatiesuccessie is dit gebied hiervoor niet meer geschikt. Ook elders in de omgeving van het dijktraject ontbreken geschikte broedplaatsen voor watervogels. Van de werkzaamheden is dan ook geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van de voor de Westerschelde kwalificerende broedvogels te verwachten.

8.1.4 Effecten op onderwaterflora- en fauna

De te verbeteren dijken en dammen grenzen maar voor een klein deel aan de speciale beschermingszone Westerschelde. Voor het aanbrengen van een nieuwe dijkbekleding worden de huidige natuurwaarden op de dijkglooiing vernietigd. In een periode van enkele jaren zal de natuur op de nieuwe bekledingen zich echter weer ontwikkelen. Deze ontwikkeling wordt mede beïnvloed door het bekledingstype. Door middel van een alternatievenonderzoek, opgenomen in de planbeschrijving, is aandacht besteed aan verschillende te gebruiken bekledingstypen. Bij het gekozen alternatief wordt de milieubelasting zoveel mogelijk beperkt door bestaande materialen maximaal te hergebruiken; de natuurwaarden op de glooiing kunnen zich hierbij volledig herstellen.

8.1.5 Effecten op planten

Omdat ter plaatse van de Voorhaven in Hansweert geen schor aanwezig is ontbreekt een plantenbegroeiing vrijwel volledig; de voor de Westerschelde kwalificerende groenknolorchis komt in het projectgebied niet voor.

8.1.6 Effecten op fauna (exclusief vogels)

Overige soorten waarvoor de Westerschelde als Habitatrichtlijngebied is aangemeld zijn rivierprik, zeeprik en gewone zeehond. Deze soorten komen in de omgeving van het projectgebied niet voor.

Op het voormalig slibdepot komt de rugstreeppad voor; door ingebruikname van een deel van het depot als opslagplaats kunnen vaste rust- of verblijfplaatsen van die soort verloren gaan en exemplaren verstoord

worden of gedood dan wel gewond raken. Door de graafwerkzaamheden aan de dijk kan deze een aantrekkelijk biotoop worden waar dieren gaan foerageren en zich gaan ingraven.

8.1.7 Effecten op habitattypen

Het gebied grenzend aan de buitenteen van de oostelijke havendam behoort tot het habitatype estuaria; de gehele Westerschelde beneden de gemiddeld hoogwaterlijn bestaat uit dit habitatype. De teen van de dijk en de kreukelbembem verschuiven niet zodat geen oppervlakte verloren gaat. Er treden dan ook geen blijvende effecten op het kwalificerende habitat op. Door het gebruik van een werkstrook van ca 15 meter zullen wel tijdelijke effecten optreden. Het tijdelijk aangetast slikhabitat beslaat een te verwaarlozen percentage van dit habitatype in de Westerschelde en zeker indien zorgvuldig wordt gewerkt en de in de planbeschrijving voorgestelde mitigerende maatregelen worden getroffen is te verwachten dat het slik zich snel zal herstellen. Er zal dan ook geen sprake zijn van een significant effect. Geconcludeerd wordt dat als gevolg van de ingreep:

- de samenhang waarin leefgebieden voorkomen niet wordt aangetast,
- de beschikbare oppervlakte van gemeenschappen en populaties niet kleiner wordt dan de noodzakelijke minimumarealen,
- het bestaande netwerk van habitattypen en verbindingen niet in kwaliteit afneemt.

8.2. Mitigerende maatregelen

Uitvoering van de werkzaamheden is gepland in de periode van 1 april tot en met 1 oktober daaropvolgend. Deze periode wordt ingegeven vanuit het belang van de veiligheid; er mogen namelijk geen werkzaamheden aan de waterkering worden verricht in het stormseizoen t.w. tussen 1 oktober en 1 april. Voorbereidende werkzaamheden waarbij de dijkbekleding nog gesloten blijft (b.v. aanvoer van materieel) kunnen desgewenst al in de laatste dagen van maart tot uiterlijk 15 april worden uitgevoerd. Om de effecten op natuur zoveel mogelijk te voorkomen worden er mitigerende maatregelen getroffen. De betreffende mitigerende maatregelen staan beschreven in de bij de aanvraag toegevoegde planbeschrijving hdst 5.3.2. en zijn tevens opgenomen in de voorwaarden van deze vergunning.

8.3. Cumulatieve effecten

De beoordeling van de cumulatieve effecten in de Westerschelde is vanwege de dynamiek van het systeem moeilijk vast te stellen. Waargenomen veranderingen kunnen het gevolg zijn van natuurlijke processen of menselijke ingrepen en effecten van afzonderlijke ingrepen zijn ook moeilijk te onderscheiden. In de Westerschelde treden al langer effecten op onder invloed van menselijke ingrepen als inpolderingen en dijkverzwaringen, vaargeulverruiming, lozingen van verontreinigd water, baggerwerkzaamheden, visserij, scheepvaart, zandwinning en recreatie. Op dit moment optredende veranderingen zijn deels een gevolg van ingrepen in het verleden. Het areaal slikken en platen is tussen ca 1960 en 1997 toegenomen met ongeveer 460 ha (ten koste van ondiep watergebieden) door het dichtslibben van kortsluit-geulen en hiermee het aanengroeiën van platen. Sinds 1997 is er in dit opzicht min of meer sprake van een evenwichtssituatie. Tussen 1996 en 2001 heeft wel een verlaging van de platen plaats gevonden; de effecten daarvan op de droogvalduur en daarmee de foerageermogelijkheden voor vogels en de kwaliteit van het habitat zijn niet bekend. Ondanks dat bij herstel van dit dijktraject geen direct permanent ruimteverlies verwacht wordt en dus geen significant negatief effect veroorzaakt leiden de gezamenlijke dijkherstelwerkzaamheden wel tot een herstelopgaaf.

8.3.1 Autonome ontwikkelingen

In het kader van de ontwikkelingschets 2010 voor het Schelde-estuarium, waar de Westerschelde onderdeel van uitmaakt, worden maatregelen voorbereid die de natuurlijkheid, de toegankelijkheid en de veiligheid van het estuarium moeten vergroten. Het in een goede staat van instandhouding brengen van het Natura 2000-gebied Westerschelde maakt daar onderdeel van uit. De maatregelen om de dijken te versterken passen binnen de lange termijn visie voor het Schelde-estuarium die aan de ontwikkelingsschets ten grondslag ligt. Bij deze aanpak van de cumulatieve effecten worden significante effecten voorkomen.

8.3.2 Visserij

Visserij op de Westerschelde vindt in beperkte mate plaats en is niet van invloed op de slikbiotopen die door de verbetering van de dijktaaluds worden beïnvloed.

8.3.3 Recreatie

De recreatie op en langs de Westerschelde bestaat uit recreatievaart vanuit een aantal jachthavens, sportvisserij, oeverrecreatie op strandjes en slikken en fietsen op een aantal buitendijks gelegen onderhoudspaden van de dijk. Een toename van strandrecreatie en watersport is niet voorzien.

Op plaatsen waar verstoring van foeragerende of overtuigende vogels kan optreden worden beperkingen aan het fietsverkeer opgelegd.

8.3.4 Overige activiteiten

De Westerschelde is een drukke scheepvaartroute en in het kader van de ontwikkelingsschets Schelde-estuarium is voorzien in een verbetering van de bereikbaarheid door verdieping van de vaargeul. De negatieve effecten op het Habitatgebied wordt gecompenseerd door natuurontwikkelingsprojecten. De gezamenlijke effecten van de dijkverbeteringswerkzaamheden vanaf 1997 op de kwalificerende habitats zijn zodanig beperkt dat deze niet als significant zijn aan te merken.

In 2006 zullen er langs de Westerschelde zes nieuwe dijkverbeteringswerken worden uitgevoerd. Gezien de onderlinge afstanden tussen deze dijkverbeteringslocaties, de vaak uiteenlopende functies van die locaties voor vogels en wat bekend is van de dagelijkse pendelbewegingen van steltlopers tussen foerageergebieden en hoogwatervluchtplaatsen, is het niet waarschijnlijk dat grote groepen van dezelfde (kwalificerende) vogels een effect zullen ondervinden van meer dan één van de dijkverbeteringslocaties tegelijkertijd.

8.4. Conclusie passende beoordeling en cumulatieve effecten

Omdat het op voorhand niet mogelijk is significante effecten op de soorten en habitats waarvoor de Westerschelde als speciale beschermingszone is aangemeld uit te sluiten is, conform artikel 6, derde lid, van de Habitatrictlijn, een passende beoordeling gemaakt van het dijkverbeteringsproject Voorhaven Hansweert te Reimerswaal, waarbij rekening is gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen van de Westerschelde.

Er is sprake van tijdelijke effecten van aantasting van slik tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Daarnaast vindt door de werkzaamheden een beperkte extra verstoring plaats van de functie van slikken als foerageergebied en dijktaaluds en strekdammen als hoogwatervluchtplaats voor vogels. In relatie tot de in de Westerschelde beschikbare gebieden zijn deze effecten zeer beperkt en niet significant.

In verband met cumulatie is ook gekeken naar dijkversterkingsprojecten die tegelijkertijd worden uitgevoerd. Omdat de projecten verspreid over de Westerschelde liggen is niet te verwachten dat ze dezelfde vogels zullen beïnvloeden.

Op basis van deze passende beoordeling en de op dit moment best beschikbare informatie komen wij tot de conclusie dat de natuurlijke kenmerken van de Westerschelde niet zullen worden aangetast.

9. Besluit

Gelet op het voorgaande, verlenen wij de door u gevraagde vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 voor het uitvoeren van dijkverbeteringswerkzaamheden aan de Voorhaven Hansweert te Reimerswaal, één en ander conform uw aanvraag en de daarbij behorende rapporten "Planbeschrijving Verbetering gezette steenbekleding Voorhaven Hansweert" en "Passende beoordeling in kader Vogelrichtlijn en Habitatrictlijn van een dijkverbeteringsproject langs de Westerschelde, Dijktraject Voorhaven Hansweert, gemeente Reimerswaal".

Nu wij voor het verbeteren van de dijk langs de Voorhaven te Hansweert in het kader van deze procedure op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 een vergunning verlenen en een habitattoets uitgevoerd hebben, hoeft bij de verlening van een andere vergunning of ontheffing geen habitattoets meer uitgevoerd te worden.

Ter bescherming van de in het Natura 2000-gebied aanwezige natuurwaarden verbinden wij aan deze vergunning de volgende voorwaarden:

1. Bij de uitvoering van de werkzaamheden worden alle onderstaande mitigerende maatregelen, zoals aangegeven in hst 5.3.2 van de bij de aanvraag meegezonden planbeschrijving, getroffen:
 - Het voormalig slibdepot niet wordt als opslagterrein gebruikt.
 - Tussen 1 april en beëindiging van de werkzaamheden wordt het binnentalud van het dijkgedeelte tussen dp 253 en 256 niet gemaaid.
 - Aan de oostzijde van de Oostnol (dp 226 + 25 m) wordt de werkstrook maximaal 15 meter breed, de nieuwe kreukelberm maximaal vijf meter breed.
 - Overtollige grond en stenen die aan de oostzijde van de Oostnol vrijkomen dienen in de nieuwe kreukelberm te worden verwerkt en daarbij zo breed mogelijk langs de strekdam te worden verspreid. Eventueel vrijkomende perkoenpalen dienen te worden verwijderd en afgevoerd. Het gedeelte van werkstrook dat buiten de nieuwe kreukelberm valt, dient op de oorspronkelijke hoogte te worden teruggebracht.
 - Betreding van het slik ten oosten van de Oostnol dient (buiten de werkstrook) tot een minimum te worden beperkt. Ook mag er niet worden gereden.
 - Buitentalud van de dijk dient in 2de helft van maart gemaaid en kort houden te worden.
 - Vóór 1 augustus mogen buitendijks geen stenen gebroken worden op het voormalige slibdepot en binnendijks niet tussen dp 226 en 243 en tussen dp 247 en 258.
 - Er dient in één richting langs de dijk gewerkt te worden.

8.3.4 Overige activiteiten

De Westerschelde is een drukke scheepvaartroute en in het kader van de ontwikkelingschets Schelde-estuarium is voorzien in een verbetering van de bereikbaarheid door verdieping van de vaargeul. De negatieve effecten op het Habitatgebied wordt gecompenseerd door natuurontwikkelingsprojecten. De gezamenlijke effecten van de dijkverbeteringswerkzaamheden vanaf 1997 op de kwalificerende habitats zijn zodanig beperkt dat deze niet als significant zijn aan te merken.

In 2006 zullen er langs de Westerschelde zes nieuwe dijkverbeteringswerken worden uitgevoerd. Gezien de onderlinge afstanden tussen deze dijkverbeteringslocaties, de vaak uiteenlopende functies van die locaties voor vogels en wat bekend is van de dagelijkse pendelbewegingen van steltlopers tussen foerageergebieden en hoogwatervluchtplaatsen, is het niet waarschijnlijk dat grote groepen van dezelfde (kwalificerende) vogels een effect zullen ondervinden van meer dan één van de dijkverbeteringslocaties tegelijkertijd.

8.4. Conclusie passende beoordeling en cumulatieve effecten

Omdat het op voorhand niet mogelijk is significante effecten op de soorten en habitats waarvoor de Westerschelde als speciale beschermingszone is aangemeld uit te sluiten is, conform artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn, een passende beoordeling gemaakt van het dijkverbeteringsproject Voorhaven Hansweert te Reimerswaal, waarbij rekening is gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen van de Westerschelde.

Er is sprake van tijdelijke effecten van aantasting van slik tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Daarnaast vindt door de werkzaamheden een beperkte extra verstoring plaats van de functie van slikken als foerageergebied en dijkwaluds en strekdammen als hoogwatervluchtplaats voor vogels. In relatie tot de in de Westerschelde beschikbare gebieden zijn deze effecten zeer beperkt en niet significant.

In verband met cumulatie is ook gekeken naar dijkversterkingsprojecten die tegelijkertijd worden uitgevoerd. Omdat de projecten verspreid over de Westerschelde liggen is niet te verwachten dat ze dezelfde vogels zullen beïnvloeden.

Op basis van deze passende beoordeling en de op dit moment best beschikbare informatie komen wij tot de conclusie dat de natuurlijke kenmerken van de Westerschelde niet zullen worden aangetast.

9. Besluit

Gelet op het voorgaande, verlenen wij de door u gevraagde vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 voor het uitvoeren van dijkverbeteringswerkzaamheden aan de Voorhaven Hansweert te Reimerswaal, één en ander conform uw aanvraag en de daarbij behorende rapporten "Planbeschrijving Verbetering gezette steenbekleding Voorhaven Hansweert" en "Passende beoordeling in kader Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn van een dijkverbeteringsproject langs de Westerschelde, Dijktraject Voorhaven Hansweert, gemeente Reimerswaal".

Nu wij voor het verbeteren van de dijk langs de Voorhaven te Hansweert in het kader van deze procedure op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 een vergunning verlenen en een habitattoets uitgevoerd hebben, hoeft bij de verlening van een andere vergunning of ontheffing geen habitattoets meer uitgevoerd te worden.

Ter bescherming van de in het Natura 2000-gebied aanwezige natuurwaarden verbinden wij aan deze vergunning de volgende voorwaarden:

1. Bij de uitvoering van de werkzaamheden worden alle onderstaande mitigerende maatregelen, zoals aangegeven in hst 5.3.2 van de bij de aanvraag meegezonden planbeschrijving, getroffen:

- Het voormalig slibdepot niet wordt als opslagterrein gebruikt.
- Tussen 1 april en beëindiging van de werkzaamheden wordt het binnentalud van het dijkgedeelte tussen dp 253 en 256 niet gemaaid.
- Aan de oostzijde van de Oostnol (dp 226 + 25 m) wordt de werkstrook maximaal 15 meter breed, de nieuwe kreukelberm maximaal vijf meter breed.
- Overtollige grond en stenen die aan de oostzijde van de Oostnol vrijkomen dienen in de nieuwe kreukelberm te worden verwerkt en daarbij zo breed mogelijk langs de strekdam te worden verspreid. Eventueel vrijkomende perkoenpalen dienen te worden verwijderd en afgevoerd. Het gedeelte van werkstrook dat buiten de nieuwe kreukelberm valt, dient op de oorspronkelijke hoogte te worden teruggebracht.
- Betreding van het slik ten oosten van de Oostnol dient (buiten de werkstrook) tot een minimum te worden beperkt. Ook mag er niet worden gereden.
- Buitentalud van de dijk dient in 2de helft van maart gemaaid en kort houden te worden.
- Vóór 1 augustus mogen buitendijks geen stenen gebroken worden op het voormalige slibdepot en binnendijks niet tussen dp 226 en 243 en tussen dp 247 en 258.
- Er dient in één richting langs de dijk gewerkt te worden.

2. Bij de inzet van hydraulische machines dient te worden voorkomen dat er olie lekkage plaats vindt. Mocht er desondanks toch verontreiniging plaats vinden dan dient dit tot buiten het Natura 2000-gebied te worden afgevoerd.
3. Vrijkomend gebiedsvreemd materiaal dient tot buiten het Natura 2000-gebied te worden afgevoerd.
4. De uitvoering van de werkzaamheden leidt tot een herstelopgave die in nader overleg met de provincie Zeeland zal worden bepaald.
5. Eventuele tussentijdse door of namens de provincie Zeeland aangegeven aanwijzingen dienen strikt te worden opgevolgd.
6. De houder van deze vergunning is verplicht deze op eerste verzoek te tonen aan personeel van de politie, de provincie Zeeland en de Algemene Inspectie Dienst.
7. Bij het niet nakomen van de voorwaarden van de vergunninghouder kan deze vergunning te allen tijde ingetrokken worden of kunnen nadere voorwaarden worden gesteld.
8. Bij het niet nakomen van de voorwaarden wordt vergunninghouder geacht niet te beschikken over een vergunning.
9. De aanvang van de werkzaamheden dient te worden gemeld aan de medewerker Natuurbeschermingswet van de provincie Zeeland mevrouw M. Pross, tel.: 0118-631988.

Deze vergunning is geldig tot en met 31-12-2009.

Tegen dit besluit kunt u (en dat geldt voor iedere belanghebbende) schriftelijk bezwaar maken.

Het bezwaarschrift richt u aan:

Gedeputeerde staten van Zeeland, Postbus 6001, 4330 LA Middelburg.

In uw bezwaarschrift neemt u tenminste op uw naam, uw adres, de datum, tegen welk besluit u bezwaar maakt en waarom, alsmede uw handtekening.

U moet het bezwaarschrift binnen 6 weken na de dag waarop dit besluit is bekend gemaakt indienen. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending (zie boven). Overschrijding van de termijn kan er toe leiden dat met uw bezwaren geen rekening meer wordt gehouden.

Indien u overweegt bezwaar te maken, wordt u desgewenst een informatiefolder toegezonden. U kunt deze aanvragen via telefoonnummer 0118-631260. U kunt deze informatie ook downloaden via www.zeeland.nl/bestuurenorganisatie/bestuur/bezwaar-enberoep.

Voor de goede orde wijzen wij erop dat het bezwaar niet de werking van het besluit schorst. Op grond van art. 8.81, lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht kan de indiener van een bezwaarschrift bij de voorzitter van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State een verzoek om een voorlopige voorziening indienen, indien - gelet op de betrokken belangen - onverwijlde spoed dit vereist.

Uw verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening richt u aan:

Voorzitter van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag.

Voor de behandeling van een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,
namens dezen,

